

Asia: VN/18083/2024

Lausuntopyyntö SLAPP-direktiivin täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uskontojen uhrien tuki UUT ry:hyn on kohdistunut SLAPP-tyyppistä toimintaa globaalisti toimivan uskonyhteisön taholta. Joillakin uskonnollisilla yhteisöillä on huomattavat taloudelliset ja oikeudelliset resurssit käytössään, ja niitä käytetään kriittisten äänien vaientamiseen. Kansainvälisesti tunnetaan lukuisia tapauksia, joissa tällaisilla toimilla on pyritty estämään uskonyhteisöihin kohdistuva asiallinen kritiikki – ja osassa tapauksista tämä pyrkimys on valitettavasti myös onnistunut. Tämä on valitettavaa, koska uskonyhteisöjä voidaan usein perustellusti kritisoida esimerkiksi hengellisen väkivallan esiintymisestä. Jos kritiikki kyetään vaientamaan sekä yhteisön sisä- että ulkopuolella, silloin demokraattisessa yhteiskunnassa voi toimia yhteisöjä, joiden ongelmalliset puolet ovat kritiikin tavoittamattomissa.

Mikäli nyt luotavaa lainsäädäntöä sovelletaan ainoastaan rajat ylittäviin tapauksiin, jää uskonyhteisöjen kritisointi vaille lainsuojaa SLAPP-toiminnalta. Globaalisti toimiva uskonyhteisön Suomen osasto voi kohdistaa SLAPP-toimintaa suomalaisiin järjestöihin ja tiedotusvälineiden edustajiin jolloin toiminta ei ole rajat ylittävää. Tällaista toimintaa on jo tapahtunut ja olisi myös syytä varautua mahdollisiin tulevaisuuden uhkiin kuten uusiin uskonnollisiin liikkeisiin, jotka voivat olla kiinnostuneita niihin kohdistuvan kritiikin vaientamisesta oikeustoimin. Tähän asti järjestöt ja tiedotusvälineet ovat kritisoineet uskonyhteisöjä hyvin vapaasti Suomessa. Yksi tulevaisuuden uhka on, että onnistunut SLAPP-toiminta rohkaisee uskonyhteisöjä laajentamaan toimintaa jolloin järjestöjen ja tiedotusvälineiden edustajat alkavat valita kritiikin kohteita sen mukaan miten todennäköistä on joutua SLAPP-toiminnan kohteeksi, mikäli laki ei suojaa heitä tässä asiassa.

Uskonnollisilla yhteisöillä on käytössään joitakin oikeudellisia toimintamalleja, jotka poikkeavat elinkeinoelämän vastaavista. Yhteisöt voivat esimerkiksi pyrkiä esittämään niihin kohdistuva asiallinen kritiikki vihapuheena tai kiihottamisena kansanryhmää vastaan. Näin sananvapauden kuuluva asiallisen kritiikin esittäminen voi muodostua rikosasiaksi, joka olisi työryhmän esityksen

mukaan SLAPP-lainsäädännön ulkopuolella. Lainsäädäntöä tulisikin kehittää niin, että myös tällaiset tilanteet voidaan määritellä SLAPP-toiminnaksi.

Olisi tärkeää, että SLAPP-toiminnan kohteeksi joutuvalle järjestölle, yksityishenkilölle tai tiedotusvälineelle olisi tarjolla niitä tukitoimia, jotka mietinnössä mainitaan. Mikäli lakia sovelletaan vain rajat ylittäviin tapauksiin ja sitä ei sovelleta rikostapauksiin, asiallista kritiikkiä uskonyhteisöjen toiminnasta esittävä taho voi joutua vaikeuksiin SLAPP-toiminnan seurauksena.

Tarvittaessa annamme mielellämme lisätietoja SLAPP-tyyppisistä uskonyhteisöjen ajamista oikeusprosesseista Suomessa ja muualla Euroopassa.

Valkila Joni
Uskontojen uhrien tuki UUT ry